

L'Escola Activa de Pares del Clot

LLUÍS ARMENGOL, S. J. director EAP Clot.

I. Necessitat de les Escoles de pares

La família d'avui, a principis del tercer mil·lenni, ha sofert transformacions significatives. Però els sociòlegs i pedagogs estan d'acord a assenyalar que continua mantenint dues funcions primordials.

La primera, és que la família és un nucli de cohesió social i de solidaritats. És molt difícil superar certes situacions, com ara l'atur, la depressió o una malaltia greu, l'alcoholisme o la drogoaddicció, sense l'escalf de la família. L'altra funció és que continua sent l'element bàsic de la transmissió dels valors i de la formació de la personalitat humana.

L'ambient familiar mai no és neutre: o és educatiu o deseducatiu, o afavoreix l'estabilitat emocional o el desequilibri, amb totes les seves conseqüències. El que s'aprèn a casa marca més profundament que tot el que ve de fora.

A casa, s'hi aprèn, per exemple, l'autoestima, és a dir, acceptar-se o rebutjar-se. Quan neix un infant, no sap qui és. S'ha d'anar descobrint com un ésser únic, diferent dels altres, amb les seves qualitats i possibilitats, i també amb les seves limitacions. Els pares l'han d'acompanyar per tal que pugui anar fent aquest descobriment sense traumes, de manera que desco-

breixi que la resultant és positiva i així estigui content de ser com és.

També s'aprèn a casa a ser una persona sensible a les necessitats dels altres o a ser una persona tancada egoïstament en els propis interessos. O a tenir una visió esperançada de la vida o a caminar sempre per la vida "amb ulleres negres". A ser una persona comprensiva, dialogant o, al contrari, violenta i intolerant.

Igualment s'aprèn a casa a descobrir els amplis horitzons de la transcendència o a quedar-se tancats en els límits d'aquest món, és a dir, a tenir fe o a ser agnòstic o no creient. I també s'aprèn a casa la qualitat de la fe.

Molts pares se sorprenden perquè els seus fills, malgrat haver estat iniciats en la fe, de grans, l'abandonen. El fenomen és complex i depèn de diversos factors. Cal reconèixer, no obstant això, que pot ser degut al fet d'haver viscut a casa una fe que es reduïa a un conjunt de pràctiques religioses que no estaven, però, gaire lligades a la seva vida. O perquè s'ha transmès la fe més aviat com una "por" de Déu, que com una joia i esperança que es porta al cor. Si els joves no viuen la fe com quelcom que enriqueix la seva vida, que li dóna sentit i ajuda a viure-la amb més joia i esperança, la deixaran.

I diguem, finalment, que a casa és on els fills fan l'aprenentatge de la llibertat. No és fàcil ser lliure, perquè la llibertat comporta els seus riscos. Però només es pot aprendre a ser lliure exercint la llibertat. És un aprenentatge que els fills han d'anar fent, a poc a poc, al costat dels pares, que els han d'anar concedint el grau de llibertat que han de tenir a cada etapa de la seva vida i d'acord amb el seu nivell de responsabilitat.

La funció educativa dels pares és, doncs, fonamental, tant per a l'equilibri personal dels fills com per al futur de la societat i de la fe. Si ells fallen, s'enfonsa tot.

Suposat això, sembla que a la nostra societat hi ha una mena de contracte. Perquè tots sabem que per fabricar un cotxe o construir un edifici, fan falta molts anys d'estudi i, en canvi, per construir una persona (educar-la), sembla que no calgui cap preparació. On ens han ensenyat aquesta tasca tan fonamental d'educar els fills?

Aquesta és la funció de les anomenades "Escoles de pares". Són unes institucions on els pares i mares, amb l'assessorament de psicòlegs, metges i pedagogs, poden intercanviar experiències i anar aprenent els principis i les actituds necessaris per ser bons educadors dels seus fills.

A l'Escola Tècnica Professional del Clot i Comunitat Cristiana de Sant Pere Claver funciona, des de fa 33 anys, una de les Escoles de pares pioneres a Catalunya. Expliquem-ne, breument, les característiques.

II. Funcionament de l'Escola Activa dels Pares del Clot

1. Història

Va néixer el curs 1973-1974, amb el propòsit d'ajudar els pares i mares a ser bons educadors dels seus fills. Es constata que, en aquesta època de canvis trepidants i ràpides transformacions, els pares estaven molt desorientats respecte a l'educació dels fills. Reconeixien que els mètodes amb què ells foren educats ja no eren del tot vàlids, però ignoraven quines eren les alternatives eficaces.

2. Objectius

Els objectius es poden concretar en els següents:

– Que millori la relació pares-fills, ja que només en un clima d'estimació, de respecte i confiança és possible educar-los.

– Que els pares aprenguin els coneixements psicològics i pedagògics necessaris per tenir seguretat i confiança en la pròpia línia educativa.

– Que el pare i la mare creixin en maduresa, ja que eduquem pel que "som" més que pel que "sabem".

– Que millori, si cal, la relació de parella, ja que els fills únicament seran feliços i creixeran harmònicament, si els pares s'estimen, es respecten i van alhora.

– Que els fills arribin a ser persones autònomes, solidàries i joioses.

3. Nivells i grups

L'Escola està estructurada en tres nivells: iniciació, ampliació i persona-

lització. Cada nivell consta de vuit sessions, d'acord amb el programa corresponent (*Vegeu els quadres 1, 2 i 3*).

El primer nivell (iniciació) està centrat en la problemàtica dels fills. El segon (ampliació) toca amb més profunditat certs problemes educatius. El tercer nivell (personalització) s'orienta a la maduresa personal i a la relació de parella.

A aquestes sessions (divendres alterns, de 10 a 12 de la nit), s'hi intercalen tres conferències, seguides de col·loqui, impartides per especialistes en les diferents matèries. El curs finalitza amb una sortida d'amistat que es fa en dia de festa, fora de Barcelona, en la qual poden participar també els fills i altres familiars i amics. En total, doncs, són dotze trobades cada curs.

Els pares i mares inscrits es distribueixen en grups de sis o set parelles, una de les quals actua de monitor. Aquests grups, un cop constituïts, es mantenen estables al llarg dels tres anys.

4. Metodologia i material

Es procura que la metodologia sigui variada, però sempre molt activa i participada per tal de facilitar l'intercanvi d'experiències. Com a tècniques es poden assenyalar: cas pràctic, taules rodones amb fills, promoció d'idees (*brainstorming*), dramatització (*role playing*), recollida d'enquestes, estudi de documents, qüestionaris...

En finalitzar cada sessió es lliura un material escrit per preparar la següent.

I també es dona una àmplia documentació complementària que fa referència al tema tractat en el grup.

5. «Jornades» per a matrimonis

Durant el segon curs, s'ofereix la possibilitat de fer un cap de setmana orientat a la parella. Es fa en règim d'internat en alguna casa de convivències, fora de Barcelona. En aquestes Jornades, un grup de sis matrimonis monitors parlen, amb gran sinceritat, de les seves pròpies experiències com a parella: allò que ha estat positiu i també com han superat els problemes que han tingut. Després es faciliten uns qüestionaris perquè cada parella participant pugui compartir, en privat (no hi ha posades en comú), els seus propis sentiments, esperances i decepcions. El clima de pau i de serenor de l'experiència facilita el diàleg conjugal i ajuda a superar malentesos i rutines.

6. Formació de monitors

En la pedagogia activa de l'Escola de Pares, els monitors són la peça clau. S'escullen d'entre les parelles que ja han fet els tres cursos i se'ls proporcionen aquests ajuts:

- Un curset de preparació de 14 hores (hi aprenen les tècniques).
- Unes instruccions de monitor molt detallades que reben abans de preparar cada sessió.
- Un cap de setmana de reciclatge abans d'iniciar cada curs.
- Algunes reunions de revisió, al llarg del curs, amb els responsables del nivell corresponent.

7. Procés complet de formació

Dura sis anys. Tres anys durant els quals van fent progressivament el primer, segon i tercer nivells. Tres anys més en què repeteixen el cicle, però ara responsabilitzant-se d'un grup nou, és a dir, actuant com a monitors. Al llarg dels sis anys participen,

a més, en el cap de setmana orientat a la parella, en el curset de preparació de monitors i tres caps de setmana orientats al perfeccionament de monitors. Cal destacar, també, que hi ha uns altres tres cursos esglaonats, anomenats de "formació permanent", per a aquells que no desitgin ser monitors.

Quadre 1

Iniciació

Sabem educar els fills?

1. Quin fill estem "construint"?
2. Exigència o flexibilitat?
3. Riem i juguem amb ells?
4. Únicament som pares?
5. Què aprenen a casa?
6. Els fem feliços?
7. Dialoguem o "sermonegem" els fills?
8. Llibertat, quanta?

Quadre 2

Ampliació

Els problemes dels fills

1. Com van els seus estudis?
2. L'estimem igualment?
3. Ens preocupen els seus amics?
4. Són "rebels"?
5. Seran violents...?
6. Cauran en la droga o l'alcohol...?
7. Estaran preparats?
8. Com som nosaltres, els pares?

Quadre 3

Personalització

Interrogants personals

1. Sabem cap on volem anar...?
2. M'accepto a mi mateix?
3. Sabem acceptar els altres?
4. Com valorem el nostre matrimoni?
5. Quina importància donem a la feina?
6. Com és el nostre diàleg?
7. Som una família oberta?
8. Sabem viure amb esperança?